

NORDAHL GRIEG (1902-1943)

Dramatikeren Nordahl Grieg kom med årene i bakgrunnen for lyrikeren, kommunisten, patrioten og krigshelten Nordahl Grieg. Da han omkom under et bombetokt over Berlin, hadde kampdiktene hans i mer enn tre år vært blant de best kjente gjennom opplesning over radio fra London og stensilerte avskrifter her hjemme. I de vanskelige krigsårene holdt hans – og mange andres – dikt motet oppe hos det norske folk. Kunstnerisk når han vel også høyest i krigsdiktene. Men allerede i debutsamlingen "Rundt Kap det gode haab" og "Stene i strømmen" tre år senere hadde han skrevet dikt som er blitt klassiske. Og "Norge i våre hjerter" inneholder en rekke svært kjente dikt.

Men i 30-årene var det først og fremst skuespillene, spesielt "Vår ære og vår makt", som vakte kraftig debatt og plasserte ham i første rekke blant våre dramatikere.

Like etter 2. verdenskrig, ikke minst på grunn av sin krigsinnsats og heldød, var Grieg nærmest gjenstand for dyrkelse. Aldri er noen norsk diktsamling blitt solgt i slike opplag som "Friheten".

Men med den kalde krigen ble synet på ham mer nøkternt og delvis forandret. Hans kommunistiske fortid bidro til at han til en viss grad ble tilsidesatt, og dette skulle vare lenge. De siste årene har det imidlertid kunnet registreres en liten økning i interessen igjen.

Få av Nordahl Griegs bøker er direkte sjeldne. Det mest problematiske for en samler blir å finne et perfekt eksemplar av "Bergenstoget plyndret inat", og det kan også bli vrient å få tak i skuespillene med de ekstra smussomslagene. "Veien frem" er det vanskelig å finne i komplett stand, og å skaffe seg alle variantene av "Friheten" er vel nesten umulig.

Vi nevner for øvrig at det er utgitt en del særtrykk både av artikler og av enkeltdigt, disse er ikke tatt med i vår oversikt. Under krigen kom det mange diktsamlinger med bidrag av Nordahl Grieg, disse er også utelatt. Vi har heller ikke nevnt alle bøkene, hvor forslaget er medbundet forlagsbindet.

Det er kommet mange bøker om Nordahl Grieg, av bl.a. Johan Borgen, Gerd Grieg, Harald Grieg, Fredrik Haslund og Edvard Hoem.

NORDAHL GRIEGS FØRSTEUTGAVER:

- | | |
|-------|--|
| 1922: | Rundt Kap det gode haab. Vers fra sjøen. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. (Alf Rolfsen).* |
| 1923: | [-]: "Bergenstoget plyndret inat!". Av Jonathan Jerv. (Dvs. Nordahl Grieg og Nils Lie). Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert.* |
| 1924: | Skibet gaar videre. Roman. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. |
| 1925: | Stene i strømmen. Digte. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. Pappbind. |
| 1927: | En ung mands kjærlighet. Skuespil i tre akter. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. |
| 1927: | Barrabas. Et skuespil. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. |
| 1927: | Kinesiske dage. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, dekorert. Hellsjirtingbind. |
| 1929: | Norge i våre hjerter. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. (Ivar Mauritz-Hansen?). Hellsjirtingbind. |
| 1932: | Atlanterhavet. Skuespill. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. |

- 1932: De unge døde. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. Hellsjirtingbind.
- 1935: Vår ære og vår makt. Skuespill. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk og med et ekstra vareomslag med fotografi av Nordahl Grieg.
- 1936: Men i morgen -. Skuespill i 3 akter. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. I tillegg et ekstra reklameomslag.
- 1937: Nederlaget. Et skuespill om Pariser-kommunen. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk, og et ekstra vareomslag tegnet av Henrik Sørensen.
- 1937: Spansk sommer. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. Hellsjirtingbind. Binddekor av Fredrik Matheson.
- 1938: Ung må verden ennu være. Roman. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk. Hellsjirtingbind.
- 1942: Ættmold og ástjörð. Ljod. Magnús Ásgeirsson islanskadi. Reykjavik.
Innbinding: Omslag. Noen ganske få eksemplarer ble bundet i selskinnbind.
Oversettelse av 3 dikt fra "Norge i våre hjerter" og 3 av krigsdiktene, trykt i 175 nummererte eksemplarer. Solgt for kr. 100,- pr. stk. til inntekt for gjenreisningen av Norge etter krigen. Signert både av forfatteren og oversetteren.

Etter Nordahl Griegs død er utgitt:

- 1943: Friheten. Reykjavik. Helgafell. (Forord datert 1944).
Innbinding: Tegnet omslag, signert Asgr. J. Det er fem varianter av "Friheten":
- A. En utgave trykt i 50 eksemplarer på bedre papir, som forfatteren lot trykke "spesielt for sine venner". Med forord av Aug. Esmarch.
 - B. En utgave trykt i 60 eksemplarer på bedre papir, "spesielt for tidsskriftet Helgafell. De vil bli utdelt som æres- og vennskapsgaver." Forord av Aug. Esmarch og Tómas Gudmundsson.
 - C. En utgave trykt i 200 eksemplarer, signert av forfatteren.
 - D. Med forord bare av Aug. Esmarch - trykt på tynnere papir.
 - E. Med forord av Aug. Esmarch og Tómas Gudmundsson, på vanlig papir. Den eneste med tittel på ryggstripen. **Beskåret nær forfatternavnet i nedre kant av fremre omslag.**
 - F. **Med forord av Aug. Esmarch og Tómas Gudmundsson, på vanlig papir. Uten tittel på rygg. Dette eksemplaret er ubeskåret i nedre kant, tilsvarende variant A-D.**

To senere utgaver fra 1945 ble utgitt i henholdsvis Stockholm og Oslo med omslag av Alf Rolfsen. De to utgavene har samme innhold med unntagelse av at et mindre prosastykke er tatt ut i den norske utgaven.

- [1944]: Frihet og liv er ett. Sanger, dikt og taler. London.
Innbinding: Omslag, tegnet, usignert. *
Heftet er trykt på luftpostpapir i London under krigen og spredt illegalt i Norge.
- 1945: Friheten. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet av Alf Rolfsen. Strieryggbind.
Det foreligger en spesiell utgave av den norske utgaven av Friheten. Som en del av 51.-55. tusen ble det utgitt en utgave med følgende tittelblad: "Denne boka er laget som særutgave for den sjømilitære etterretningsorganisasjonen UH. Boka er ment som et minne fra virksomheten under krigen for alle våre faste ledd og for andre som har gitt oss en hånd i vårt arbeid. Bergen i august 1945. UH ledelsen."
Innbinding: Helpergamentbind med foromslag medbundet.
- 1945: Flagget. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet av Alf Rolfsen. Strieryggbind.

- 1945: Vidkun Quisling. Hvordan en fører blir til. Centrum Forlag. Opptrykk av en artikkel i "Veien frem", 1936.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1946: Håbet. Dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet. Strieryggbind.
- 1952: Græske breve. Trykt som manuskript. (Utgitt av Harald Grieg).
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1957: Breve til en tante. Utgitt av Aagot Vollan. Trykt som manuskript.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1981: Et varig vennskap. 46 brev til Nils Lie 1928-43. Redigert og med en innledning av Brikt Jensen. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- [1982]: Martin Nag og Finn Pettersen: Reise gjennom vår egen tid. Nordahl Grieg om kultur og politikk 1933-1940. Falken Forlag. Mye av stoffet har aldri tidligere vært trykt.
Innbinding: Helsjirtingbind med vareomslag. Vareomslaget med portrett av Nordahl Grieg.

Tidsskrift:

- 1936-37: Veien frem. Tidsskrift.
Dette tidsskriftet ble redigert av Nordahl Grieg og utkom med 9 nummer i 1936 og 8 nummer i 1937, hvorav 2 dobbeltnummer.
I 1947 utga Odd Hølaas "Artikler i utvalg" basert på "Veien frem".

Et spesielt krigstrykk fra Danmark:

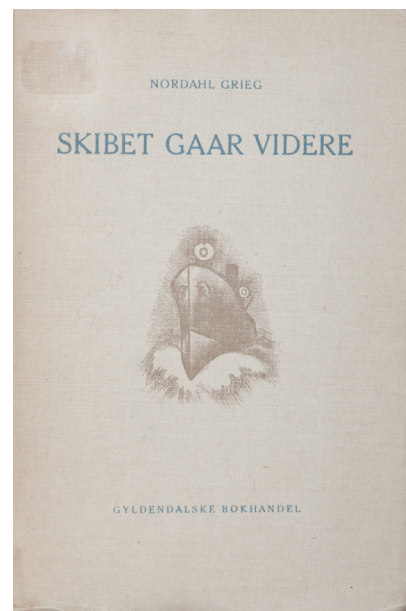
- 1945: Nordahl Grieg: Udvalgte Digte. Med forord av Arne Sørensen. København, Skipper Clements Forlag, 1945. Med vignetter av Asger Barfoed. Boken var ferdigtrykt, i følge "Besættelsestidens illegale blade og bøger", i et opplag på 50 eksemplarer og parat til å bli utsendt fra forlaget da opplaget ble funnet og beslaglagt av Gestapo. Noen få eksemplarer – det antydes fem – var dog nådd ut til spesielle interessenter.
Boken er ikke ferdig heftet, men består av fem ark á 16 sider innlagt i omslag.



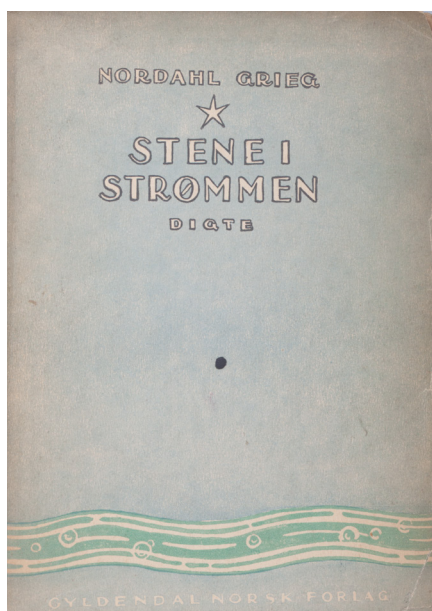
Rundt Kap det gode haab
1922



"Bergenstoget plyndret inat"
1923



Skibet gaar videre
1924



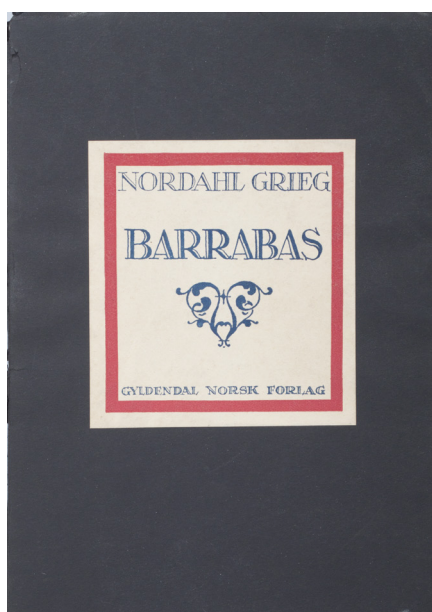
Stene i strømmen [Omslag]
1925



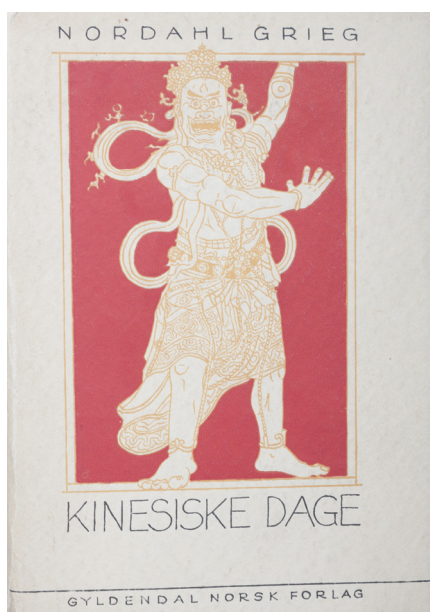
Stene i strømmen [Forlagsbind]
1925



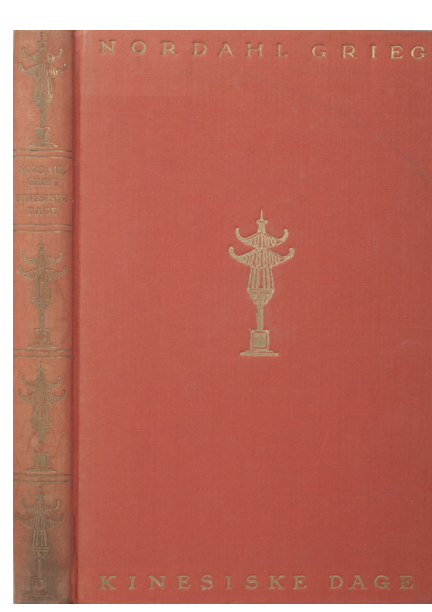
En ung mands kjærlighet
1927



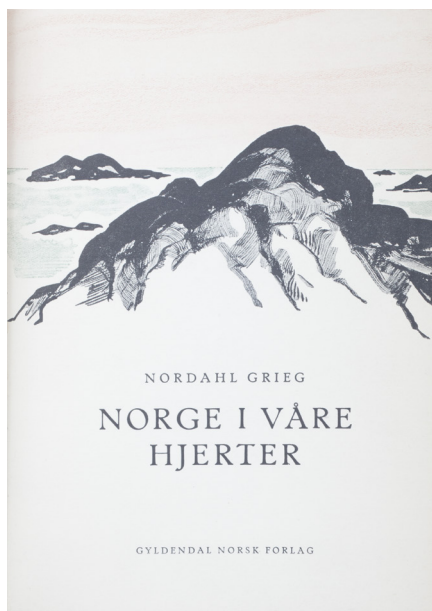
Barrabas
1927



Kinesiske dage [Omslag]
1927



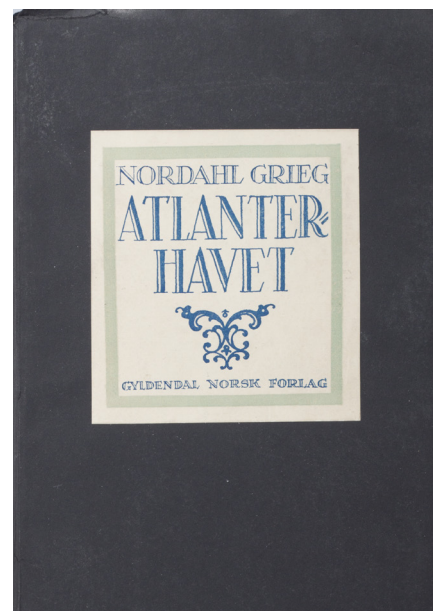
Kinesiske dage [Forlagsbind]
1927



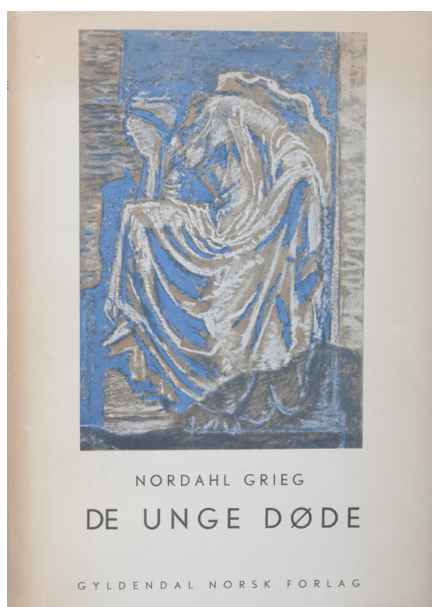
Norge i våre hjerter [Omslag]
1929



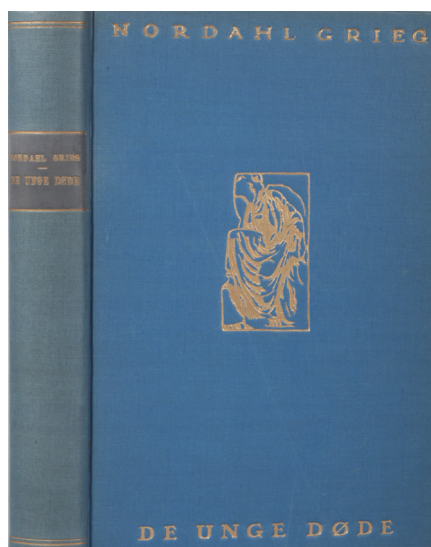
Norge i våre hjerter [Forlagsbind]
1929



Atlantehavet
1932



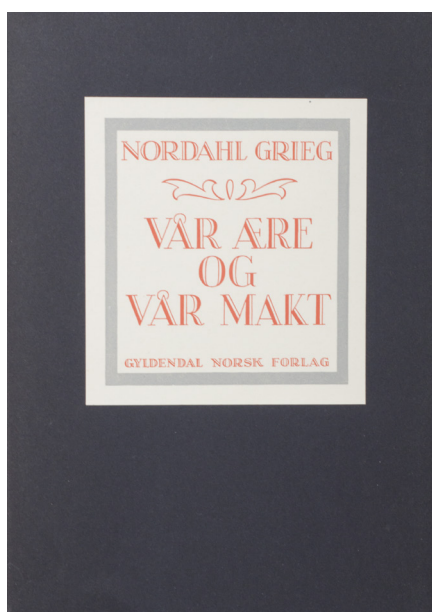
De unge døde. [Omslag]
1932



De unge døde. [Forlagsbind]
1932



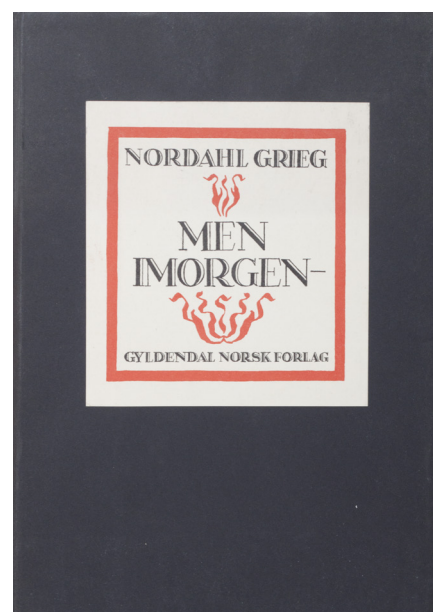
Vår ære og vår makt [Ekstra vareomslag]
1935



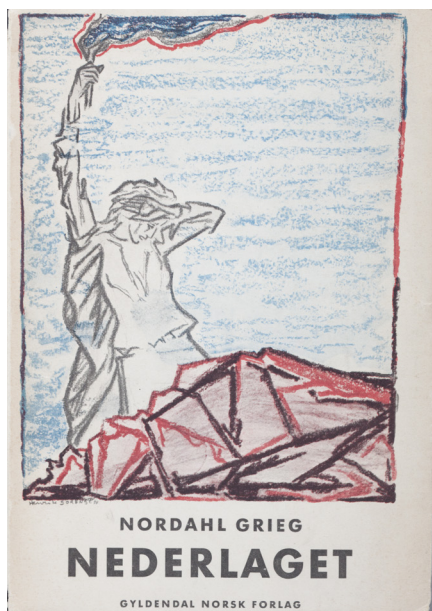
Vår ære og vår makt [Omslag]
1935



Men i morgen [Reklameomslag]
1936



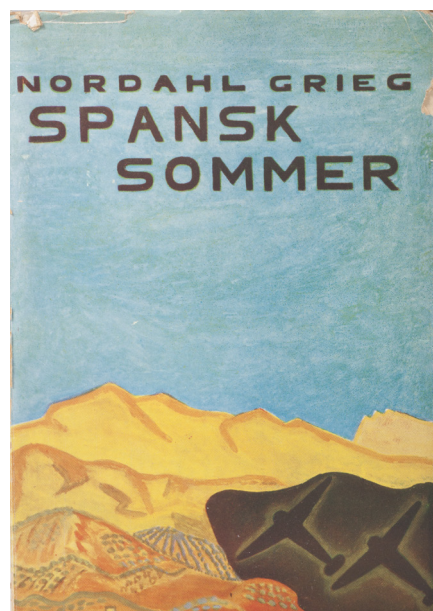
Men i morgen [Omslag]
1936



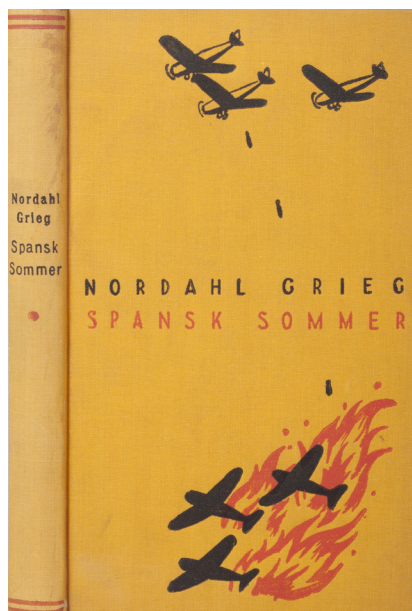
Nederlaget [Ekstra vareomslag]
1937



Nederlaget [Omslag]
1937



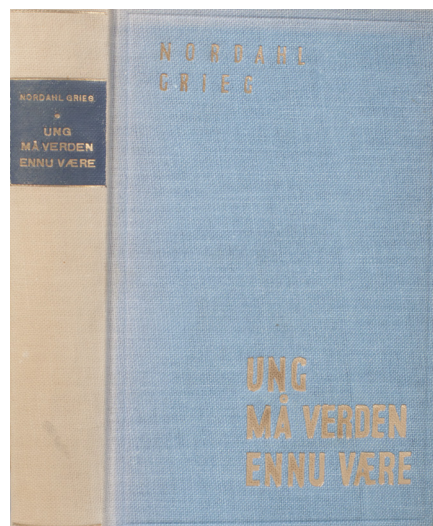
Spansk sommer [Omslag]
1937



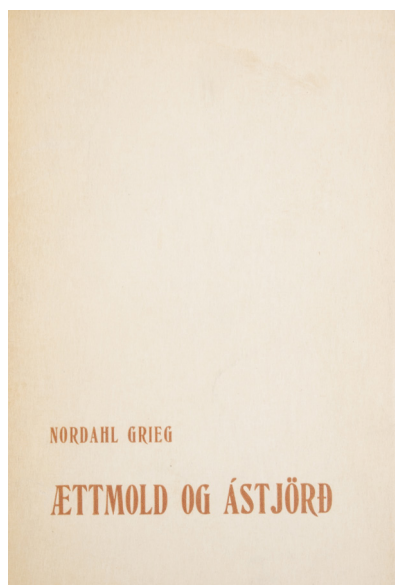
Spansk sommer [Forlagsbind]
1937



Ung må verden ennu være [Omslag]
1938



Ung må verden ennu være [Forlagsbind]
1938



Ættmold og ástjörð [Omslag]
1942



Ættmold og ástjörð [Selskinnsbind]
1942

POSTHUME UTGIVELSER



Friheten [Omslag A, B, C, D, F]
1943



Friheten [Omslag E]
1943

*Dette eksemplaret
er ett av femti som forfatteren
lot trykke spesielt for
sine venner.*

Friheten [Variant A, kolofon]

*Av denne boken
er trykt 60 eksemplarer
spesielt for tidsskriftet Helgefelt.
De vil bli utdelt som
æres- og vennskaps-
gaver.*

Friheten [Variant B, kolofon]

*Av denne boken
er 200 nummererte eksemplarer
signerte av forfatteren.
Dette eksemplaret er
nr. 102*

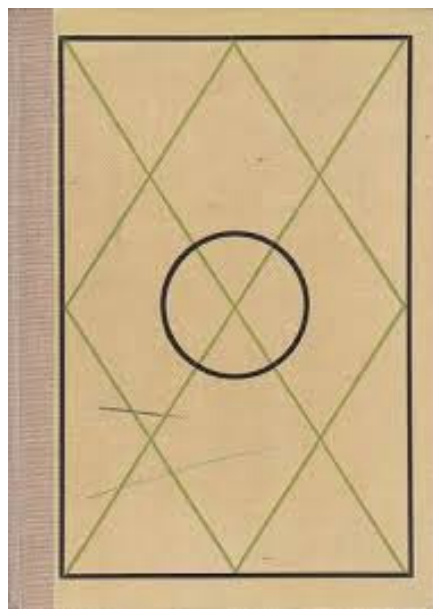
Friheten [Variant C, kolofon]



Frihet og liv er ett
[1944]



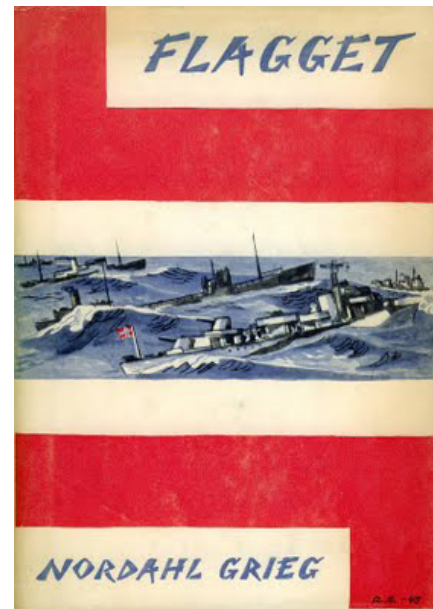
Friheten [Omslag]
1945



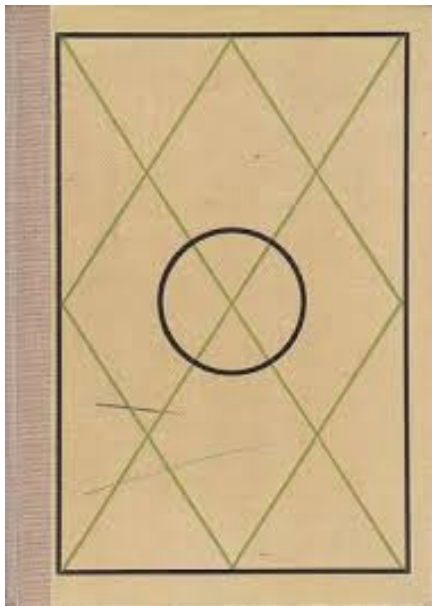
Friheten [Forlagsbind]
1945



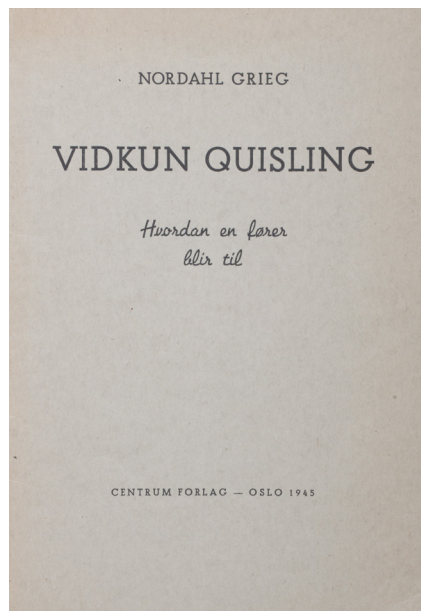
Friheten [Særutgave]
1945



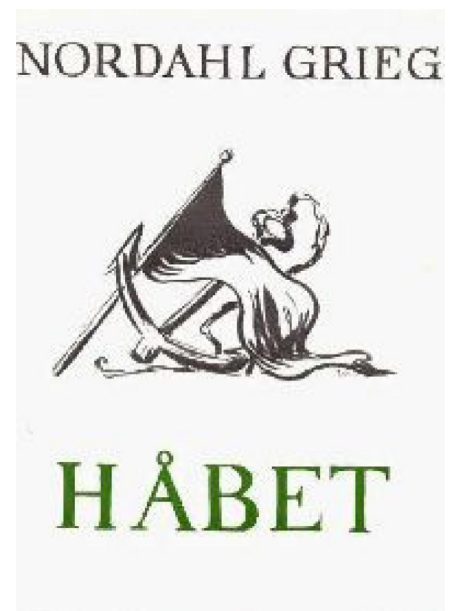
Flagget. [Omslag]
1945



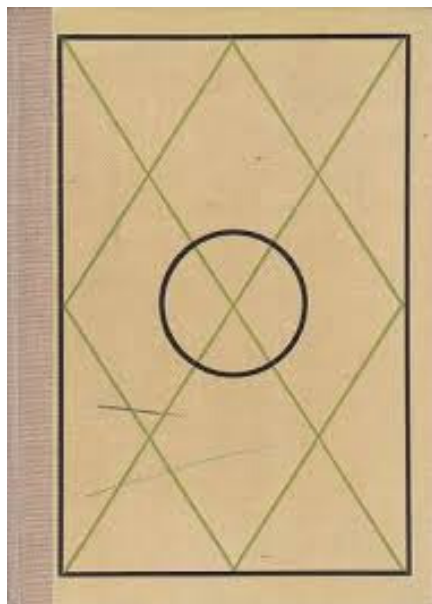
Flagget. [Forlagsbind]
1945



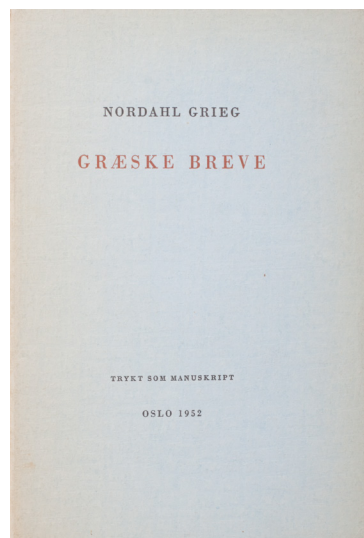
Vidkun Quisling
1945



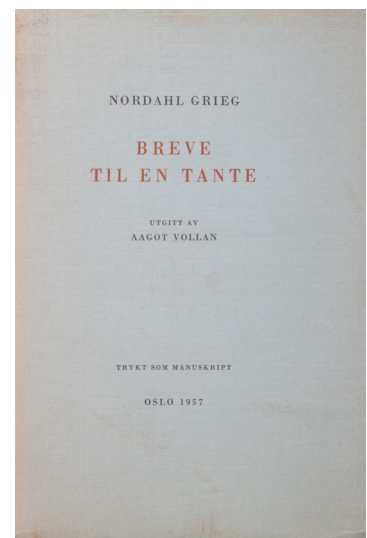
Håbet [Omslag]
1946



Håbet [Forlagsbind]
1946



Græske breve
1952



Breve til en tante
1957

TIDSSKRIFT

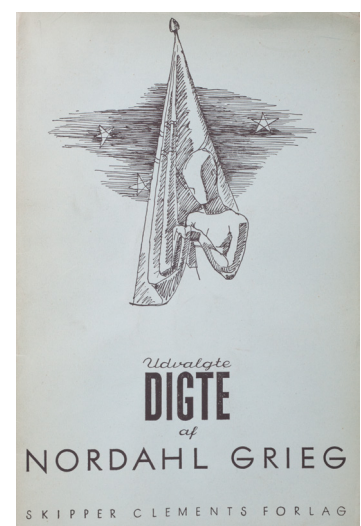
SPESIELT KRIGSTRYKK

Mangler foto



Reise gjennom vår egen tid
[1982]

Veien frem
1936-37



Udvalgte digte
1945